

Literatura.

Prof. Dr. Jan V á ž n ý: **Actiones poenales.** Pojem a struktura soukromých žalob trestních ve vývoji práva římského a hlavní problémy romanistické, sem se vztahující. (Knihovna fakulty právnické Komenského university v Bratislavě, svazek 4.) Bratislava, 1923, 121 str.

Jde o nové zpracování habilitační práce (dosud nepublikované), která v původní podobě vznikla r. 1919 a 1920. Obsah: I. Poena, její vývoj a povaha, II. Actio poenalis ve vývoji práva římského, III. Zásady, jež spojovalo právo římské s pojmem actiones poenales, IV. Problém pasivního přechodu dědického, V. Problém aktivního přechodu dědického, VI. Problém kumulace soukromého trestu, VII. Problém noxality, VIII. Problém annality, IX. Actiones arbitrarie — poenales, X. K terminologii delictum a actiones poenales.

Konkluse: »Actiones poenales« isou klasickým právníkům především termínem pro actio furti, iniuriarum, legis Aquiliae, vi bonorum raptorum. Pojem »actiones poenales« vyrostl z těchto žalob, jednotlivé zásady formulovány klasickou pravovědou se zřetelem k nim. To platí především o kardinální zásadě vyloučení pasivního přechodu dědického (D 47, 1, 1, pr Ulpianus ad Sabinum: civilis constitutio est poenalibus actionibus heredes non teneri.) Pojednávají-li klasičtí právníci o tom, kdy actiones poenales nepřecházejí aktivně na dědice, uvádějí pouze actio iniuriarum (D 35, 2, 32, pr, Gai IV, 112). I zásada noxality jest vybudována se zřetelem k jmenovaným žalobám. Za to zásada annality — u praetorských trestních žalob tak praktická — nebyla pravovědou tak jasně a ostře formulována, a důvod byl ten, že ze jmenovaných čtyř žalob jediná actio iniuriarum byla annální. Podle těchto actiones poenales hvlv blíže zpracovánv i různé praetorské actiones in factum, mající funkci trestní. Pravověda přenesla na ně strukturu jmenovaných žalob poenálních, ba v mnohem strukturu jejich blíže upravila. Než tomuto splynutí pojmovému neodpovídalo — aspoň ne ještě v době klasicke — splynutí terminologické.« W.

Dr. Jan M a t ě j k a: **Povinnost státu k náhradě škody způsobené výkonem veřejné moci** (podle práva československého, francouzského a německého). Praha, 1923. Nákladem vlastním (zvláštní otisk z »Věstníku ministerstva vnitra«, roč. IV., seš. 8—12). 170 str.

Z obsahu: A. Škoda způsobená mocí zákonodárnou, B. Škoda způsobená mocí výkonnou. I. Teorie (obecnoprávní, německá a francouzská). II. Platné právo (Československo, Francie, Německo). III. Část dogmatická. (Pojem veřejné moci, pojem odpovědnosti státu, právní základ odškodňovací povinnosti státu, právní povaha odškodňovacího nároku.) Závěr. W.

Dr. Alfred M e i s s n e r: **Řád volební do obcí republiky československé**, doplněný novelou k volebnímu řádu do obcí. S vysvětlivkami, nálezy nejvyššího správního soudu, volebního soudu, nejvyššího soudu a četnými vzorci. Praha, 1923. 186 str.

Jméno autora, který jako zpravodaj pro osnovu původního řádu volení do obcí v revolučním Národním shromáždění měl hlavní účast na jeho uzákonění, zaručuje spisu zvláštní význam. Nejde o spis systematický nebo komentář, nýbrž o vydání textu zákona s vysvětlivkami. Litovati jest, že vzhledem k připravované další novelisaci zákona, ku které dojtí má ještě před příštími obecními volbami, bude cenná publikace Meissnerova brzy aspoň částečně událostmi předstížena. W.

Dr. Antonín B a s c h: **Teorie inflace.** (Knihovna fakulty právnické university Komenského v Bratislavě, sv. I.) 116 str. Bratislava, 1922. — Obsah: Část první: (Hospodářská rovnováha. Peníze. Peníze a statky.) —

Část druhá: (Pojem, příčiny a následky inflace; Obnova hospodářské rovnováhy). Část třetí: (Hospodářská rovnováha a inflace). Přehled literatury. W.

Dr. Dobroslav Krejčí, profesor university v Brně: **Základy statistiky**, zvláště pro zemědělce a družstevníky. Druhé rozmožnené vydání. Praha, 1923. Nákladem ministerstva zemědělství. 224 str. O prvním vydání přinesli jsme svého času odborný posudek, který vyzněl pro autora velmi lichotivě (z péra min. rady a místopředsedy Státního úřadu statistického Dra. Auerhanna; viz roč. IV., str. 70). Toto první vydání rozšířeno nyní v několika směrech, na př. stručnou orientaci v otázce, je-li statistika vědou či pouhou methodou badání. W.

Inaugurace rektorů Masarykovy university v Brně dne 22. ledna 1921, 3. prosince 1921 a 27. listopadu 1922. Brno, 1923. Nákladem akademického senátu Masarykovy university. 118 str. Publikace přináší otisky zpráv odstupujících rektorů a instalační přednášky rektorů nastupujících. Vedle zdařilých reprodukcí fotografií dosavadních rektorů (JUDr. Karel Engliš, MUDr. Pavel Kučera, Ph. Dr. Bohumil Kužma a Ph. Dr. Václav Vondrák) vyobrazení posluchárny anatomického ústavu lékařské fakulty, v níž se konaly první tři instalace rektorů a anatomického ústavu lékařské fakulty (pohled z Údolní ulice). W.

Sander Fritz, Dr., profesor na německé vysoké škole technické v Praze: **Kelsens Rechtslehre**. Kampfschrift wider die normative Jurisprudenz, Tubinky, J. C. B. Mohr, 1923, 177 str.

Již několikrát zmínili jsme se na tomto místě o sporu vypuklém mezi Sanderem a Kelsenem. Sanderova nauka znamená asi toto: Právní věda je nejen nepříslušna tvořiti normy právní (jak tvrdí jiná extrémní teorie, u nás na př. zastoupena Kallabem), nýbrž nepřisluší jí ani tvořiti si úsudky o právu (roz. pozitivním). To prý obstarává právo samo ve svých »Urteile« (úsudky = rozsudky). Právní věda o těchto úsudcích či rozsudcích jen »reflektuje« a jen tím uchrání se přirozeně-právních nříměšků. V důsledcích tohoto svého pojetí o právu přibližuje se Sander arcif — nejisto, zda vědomě či nevědomě — velmi t. zv. sociologickému pojetí práva ve smyslu Ehrlichově a jiných podobných právních sociologů. Vnější rozdíl mezi nimi spočívá jen v tom, že Sander používá důsledně Kantovských filosofických termínů a stává se tím — na rozdíl od oněch sociologů — větší-našich teoretiků právních vůbec nesrozumitelným.

K jeho »Kampfschrift« se ještě podrobněji vrátíme.*) W.

Dominik Rudolf, Dr., univ. prof.: **Základy správního práva**. (Studijní příručka pro posluchače práv.) Část zvláštní. Jednotlivé obory vnitřní státní správy (Knihovna Československého Akademického spolku »Právník« v Brně, sv. II.), 1922, 195 str.

Dominikova »zvláštní část« správního práva a mé »Československé právo správní« (Část obecná), které vyšlo minulého roku v téže Knihovně, mají dle úmyslu autorů tvořiti celek. Cíl a účel obou kněh je týž: mají býti akademickými učebnicemi a jako takové arcif nenařazovatí úplně návštěvu přednášek. Proto jest poměrná stručnost a konciznost Dominikovy knihy její značnou výhodou. Má autorovi uspořít nutnost úmorného diktanda v přednáškách a uvolnit čas k podrobnějším výkladům. Autoři obou kněh domnívají se, že i praxe tu a tam ráda sáhne k této informativní pomůcce a to aspoň tak dlouho, pokud nebude lepší po ruce. W.

*) Profesor Kelsen odpověděl na tento »bojovný spis« prozatímě krátkou statí, ve které uveřejňuje mimo jiné prohlášení, podepsané jeho žáky.

Změny zákonů a nařízení, jakož i prováděcí předpisy, vydané během roku 1922. Sestavil Alexander Zeyer, vrchní tajemník nejvyššího správního soudu. Praha 1923. Všeťečka a spol. Cena 25 Kč.

Již po třetí vydává Zeyer »Změny«, které těší se vždy vzrůstající oblibě. Pokud jsem se mohl přesvědčiti, jsou změny redigovány velmi pečlivě a jsou každému praktiku velmi důležitou pomůckou, neboť znenáhlá přestavba našeho právního řádu dualistického, způsobuje nejistotu co platí a co neplatí ze starého řádu rakouského a uherského. Vedle toho máme spoustu přechodných ustanovení, která se neustále mění, a která známe pod názvem přechodné hospodaření poválečné. Dává-li Zeyer našemu právníku spolehlivého průvodce, učinil tím záslužný čin. Proto odporučujeme co nejvřeleji nový ročník »Změn«.

Sedláček.

Dr. Josef Vančura, prof. univ. Karlovy v Praze: **Úvod do studia soukromého práva římského.** Díl II. Praha 1923. Nákladem vlastním. Celkem 569 stran.

Dr. Emil Stodola, advokát: **Kúpa a predaj** podľa obchodného zákona uh. a podľa uznancov bratislavskej burzy. Bratislava 1923. Nákladem vlastním. 47 stran. Cena 6 Kč.

Zákony o bursách. (Sbírka zákonů československých, sv. XII., Brno 1923. Nakladatelství Barvič a Novotný. 89 stran. Cena 10 Kč.) Upravil Dr. Alois Chytil, sekretář Plodinové burzy v Brně.

Zřízením Plodinové burzy v Brně a v Bratislavě, vyvolaném hospodářskou nezbytností a rozmachem obchodování bursovního, stala se otázka obeznámení se širší veřejnosti s nejdůležitějšími právními předpisy o bursách časovou. Předpisy tyto byly soustavně publikovány dosud převážně v jazyku německém a maďarském. Bylo tudíž nutno postarati se i o vydání v jazyku českém, pokud se týče slovenském.

Knížka sleduje převážně účely praktické; podává text příslušných zákonů a jiných předpisů, jakož i přehled dosavadní judikatury ve věcech bursovních. Z obsahu publikace, která třídí předpisy platné mimo Slovensko a Podkarpatskou Rus a normy platné na tomto území, uvádíme: Zákon ze dne 1. dubna 1875, č. 67. ř. z. o organizaci burs s pozdějšími doplňky (zákon ze dne 4. ledna 1903, č. 10. ř. z.), zákon ze dne 4. dubna 1875, č. 68. o obchodních dohodcích či sensálech, ministerské nařízení ze dne 3. dubna 1903, č. 78. a 79. ř. z. a všech předpisů, týkajících se rozhodčích soudů bursovních. Z předpisů platných na území slovenském a v Podkarpatské Rusi otištěn jest zákon ze dne 15. února 1922, č. 69 Sb. z. a n. o plodinové burse v Bratislavě a o zákazu terminových obchodů s obilím a mlýnskými výrobky, dále zák. čl. XXXVII.: 1875 (titul devátý) o obchodu dohodčím (sensálským).

W.